

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 6.

Juni 1866.

25. Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 15: 8—13.

8. Men jag säger, att Jesus Kristus war omstärellsens tjenare för Guds sannings skull, till att fast göra de löften, som till fäderna skedde;

9. Men att hedningarna skola ära Gud för barmhertighetens skull, såsom skrifwet är: Fördensskull skall jag prisa dig ibland hedningarna och sjunga ditt namn.

Det är Guds sanning, eller trofasthet i sina löften, och Guds barmhertighet mot de owardigaste syndare, wi här så att betrakta. Textens syfte eller sammanhang med det föregående synes vara, att då Apostelen hade länge och kraftigt förmanat till endragt, ömsesidig fördragsamhet och kärlek, men wäl wiste, att lif och söndringar hufvudsakligen härleda sig från inbillningen om något företräde, så slutar han nu med att helt kort påminna om detsamma som i 9:de och 11:te Capittlen utförligt afhandlades, att det är endast af Guds barmhertighet och af Hans sannfärdighet i gifna löften, som både Judar och hedningar blifwit kallade till Hans rike. Att Kristus upptager oss utan någon vår förtjenst, blott till Guds ära, det hade Apostelen i närmast föregående vers framställt till vårt förbedöme, sägande: "Derföre upptager hwar den andra, såsom ock Kristus hafwer upptagit oss, till Guds ära". Nu wisar han oss huru och på hwilka grunder Kristus har upptagit oss, neml. att det skett endast på grund af Guds nåd och sanning. Och då genom denna fria nåd både Judar och hedningar äro af Gud upptagna och hafwa en och samma Herre och Frälsare, så war detta ett starkt skäl, hwarföre de ock borde inbördes upptaga och älska hwarandra. Med detta syfte och sammanhang talar nu Apostelen sålunda:

Men jag säger, d. ä. jag will påminna eder, att Jesus Kristus war omstärellsens tjenare för Guds sannings skull. —

"Omskärelsens tjenare" betyder här, såsom ofta hos Paulus, det med omskärelsens tecken affskilda Judafolkets tjenare. (Jemf. Cap. 3: 30; 4: 12; Gal. 2: 7, m. fl.). Och att Christus här kallas Judafolkets "tjenare", betyder enligt Pauli talesätt, att Christus ibland det folket lefde och verkade, såsom deras apostel, predikant och hjälpare. Dock påminner uttrycket äfwen om den djupa förnedring, hwartill Guds Son nedsteg ibland detta folk, då Han icke blott der gick omkring i den ringaste tjenares kläddelse, för att göra alla godt, utan ock omsider utgaf sitt lif äfwen till det folkets högsta tjänst och nytta. Det är i synnerhet derom Han sjelf sade: "Människones Son är icke kommen till att låta tjena sig, utan att tjena och gifwa sitt lif till återlösnings för många". Nu är det sant, att detta skedde för hela världen, att det ock war förutsagdt att Han äfwen skulle blifwa "hedningarnas ljus" och hafwa världens ändar till egendom, hwarföre Han ock en och annan gång visade hedningarna tecken af sin nådefulla affigt med dem; dock war Han på ett särskildt sätt Judafolkets tjenare, i det Han egnade åt dem hela sin personliga verksamhet intill sin död. Detta war ock meningen af hwad Han sade, att Han icke war sänd "utan till de borttappade får af Israels hus" (Matth. 15: 24). — Men hwarföre skulle Christus så särskildt wara Judafolkets tjenare? Måne derföre, att de woro ett mera fromt och älskvärdt folk, mera wärdiga till denna nåd än andra? Wisserligen icke. Det war ju ibland detta folk, "deras försmädelser, som Gud försmåda, föllo uppå Sonen". Apostelen uttalar det rätta skälet, då han säger:

För Guds sannings skull, till att fast göra de löften, som till fäderna skedde. Det war icke någon förtjenst eller wärdighet, hwarföre Judarna erhöilo denna stora nåd, att Christus war deras tjenare, utan det war "för Guds sannfärdighets skull". Det war redan långt förut så lofwadt till fäderna, och Gud är sannfärdig. Christus skulle "fast göra", d. ä. "stade fasta" Guds löften till fäderna. Med sin stora nåd emot det hårda och gensträfwiga Judafolket har Herren Gud sålunda bewisat sin orubbliga sannfärdighet i sina löften; likasom Han med sin nåd emot de arma hedningarna bewisat sin stora barmhertighet. Derom tillägger nu Apostelen:

Men hedningarna skola ära Gud för barmhertighetens skull. Hedningarna (d. ä. alla folk utom Judarna) hade icke att åberopa några löften, hwilka Gud för sin sannfärdighet måste fullborda, utan, när de erhöilo del i Christi rike, war detta för dem en alldeles oförwäntad barmhertighet. Wäl funnos i Judarnas heliga Bok åtskilliga profetior om hedningarnas framtida kallande till Christi rike; men detta war icke taladt till hedningarna, såsom löften till dem; de woro sjelfwa i ofkunnighet derom. Derföre erhöilo de nåden genom Christus såsom

en öfverraskning, en så opåtankt nåd, att de icke ens wetat begära den, och på en tid, då de icke ens frågade efter Herren (Cap. 10: 20). Så alldeles oförstyld är den barmhertighet, för hwilken hedningarna hafwa att prisa Gud. Det war wisserligen äfwen af idel barmhertighet, Gud hade gifwit Judarna alla löften; men sedan hade dock de dessa löften att återopa, hwilket icke hedningarna hade. På sådant syftar nu Apostelens ord, "att Jesus Christus war omflärelsens tjenare för Guds sannings skull, men att hedningarna skola ära Gud för barmhertighetens skull". — Och de skola "ära Gud", säger Apostelen. Hedningarna, som icke förut egt löften och förhoppningar om denna nåd, utan alldeles oförbereddaingo inträda i Israels arfwedel, på Guds blotta barmhertighet, skola deraf desto mer upptändas till tacksamhet och Guds lofsägande. Ju owärdigare syndare wi äro, och ju mer owäntad nåd wi erhålla, desto mer prisa wi Herren. Man skall också ingenstädes i werlden spörja ett sådant Guds prisande och lofsägande, som af frälsta och troende själar, när de i Andens ljus se och fatta, hwilken skatt af nåd och salighet de wunnit i och med Kristus, när de förstå att de nu äro alldeles fria från den ewiga wreden öfwer deras många synder, ja äro under en ewig nåd, blott genom Kristus. Då kan man hjertligen tacka och prisa Gud för barmhertighet.

Men då nu både Judar och hedningar wordo delaktiga af samma nåd, samma frälsare och samma salighet, så war ju detta ett starkt skäl, hwarföre de också borde känna sig innerligt förenade i Kristus, att icke någotdera folket måtte förakta eller fördöma det andra för någon olighet i meningar och seder, då de ju hade den allrafrämsta gåfwan gemensam. Så talar Apostelen mera uttryckligt i Eph. 2:dra Cap., då han just här om säger: "I som i Jesu Christo ären och fordom fjerran woren, I ären nu nära wordne genom Christi blod; ty Han är vår frid, den af båda hafwer gjort ett" — "af båda", d. ä. af Judar och hedningar, "de som nära och de som fjerran woro" (v. 17) — "och hafwer nedbrutit medelbalken, i det Han genom sitt kött borttog owänligheten" — eller den anledning till owänlighet, som förut egde rum ej blott emellan Gud och människor, utan också emellan dessa två skilda folk — "nemligen lagen, som i budorden stod; på det Han skulle af två skapa en ny människa i sig sjelf, och frid göra" etc. Äfwen sådant uträttades dermed, att både Judar och hedningar blefwo delaktige af en och samma frälsare, en och samma nåd och salighet.

Men att detta warit den store Gudens råd ifrån begynnelsen, neml. att äfwen hedningarna skulle upptagas i Hans nåderike och förenas med Hans troende Israel, det bekräftar nu Apostelen med anförande af tydliga förutsägelser derom i Skriften. Han säger:

Såsom strifwet är: Förden skull skall jag prisa dig bland hedningarna och sjunga ditt namn. Uti detta bibelställe, Ps. 18: 50, framställles Christus (förebildad af David) såsom ibland hedningarna prisande Gud, hwilket bewisar, att Han skulle blifwa deras Herre och Konung. Uti denna Psalm se wi wißserligen först David, såsom segrare öfwer hedningarna, förutsäga huru han skulle prisa Gud ibland de underkufwade folken; men då den af Guds Ande talande Apostelen tillämpar orden på Christi segersång ibland hedningarna, så få wi då weta, att Psalmen också är en profetia om Christus och Hans andeliga seger på jorden — med andra ord, wi finna att David här, såsom så ofta, talar i Christi namn och såsom Hans förebild. Och att Christus ibland hedningarna prisar Gud och sjunger Hans namn, det måste wi förstå om Hans andeliga regering i sina lemmar, då Han i dem lefwer, werkar och prisar Gud, hwilket enligt denna text också skulle ske bland hedningarna. Det är således Christus i de omwända och troende hedningarna, som här prisar Gud. En sådan text bewisar tydligt, att hedningarna en gång skulle känna och anamma Christus, och således då hafwa att "ära Gud för barmhertighet".

10. Och åter säger han: Glädjens I hedningar med Hans folk.

Och åter säger han (eller hon, neml. Skriften). Detta språk återfinna wi i 5 Mos. 32: 45, der Herren genom Moses talar om sina straffdomar öfwer Israel, men också slutligen om den stora framtid, då äfwen hedningarna skola församlas till Guds folk och prisa med dem den gemensamme Herren. En sådan profetia uttryckes här sålunda: "Glädjens, I hedningar, med Hans folk" (eller: "glädjens, I hedningar, Hans folk", d. ä. I som hafwen blifwit Hans folk). Men att hedningarna skola "glädjas med Guds folk", bewisar åter, att de skulle erhålla Christi evangelium och blifwa med Guds folk förenade. Och att de skulle förenas med Guds folk, icke blott i det yttre, utan i lefwande tro, i Ande och sanning, det se wi deraf, att de skulle glädjas med Guds folk; ty det är endast de lefwande Christna, som glädjas såsom Guds folk. Döda namnchristna glädjas icke i den andeliga fröjd, som här omtalas. Kärlek och fröjd i Herren äro blott den lefwande trons frukter.

11. Och ändå sedan: Lofsver Herren, alla hedningar, och priser honom, alla folk.

Detta är 1:sta v. af Ps. 117. Och alldeles på samma sätt som de två föregående språken bewisar äfwen detta, att hedningarna en gång skulle blifwa delaktige af evangelii nåd, emedan ingen människa eljest kan prisa och lofwa Gud på det sätt, som i den Hel. Skrift menas. — Men äfwen se wi åter här, huru den rätta tron och nåden skola yttra sig uti Herrens lofsägande, prisande och tackande — och således, att

Hans rike måste vara ett saligt rike, der man är glad och tacksam att hafva fått inkomma. Såsom Apostelens egna ord (v. 9) wore, att hedningarna skola "ära Gud för barmhertighetens skull", så tala och alla dessa anförda bibelställen om att "prisa", "sjunga", "glädjas", "lofsäga" och "hoppas". Christi rike är icke så ängsligt och olyckligt som de otrogna mena; det är af Kristus kalladt "himmelrike" och liknadt wid ett konungsligt bröllop (Matth. 22: 2). Men visserligen är och det sannt, att det icke för alla människor är lustigt — för ett oomskapadt hjerta är det ganska ängsligt och tryckande. Därföre bewisar äfwen detta språk, att hedningarna skulle blifwa sannt omvända och troende, efter de skola "lofwa" och "prisa" sin Gud.

12. Och åter säger Esaias: Det skall vara Jессe rot, och den som uppstå skall att råda öfwer hedningarna; på honom skola hedningarna hoppas.

Detta språk läses i Es. 11: 10, hwilket i Hebreiskan egentligen lyder så: "Och det skall se på den tiden, att Jssai rot, som står till folks banér, honom skola hedningarna fråga efter, och Hans hwila skall vara ära". Af detta språk har Apostelen upptagit det wäsendeligaste och efter den gamla grekiska bibelöfversättningen återgifwit det sålunda: "Det skall vara Jессe rot, och den som uppstå skall att herrska öfwer hedningarna; på honom skola hedningarna hoppas". Swad som egentligen skulle bewisas, står tydligt i språket, neml. att Kristus, "Jессe" eller "Jssai rot", skulle blifwa för hedningarna uppenbar, blifwa deras Herre och Frälsare, föremålet för deras efterfrågan och hopp. Jессe eller Jssai, war Davids fader. Att Kristus kallas "Jессe rot", likasom i v. 1 af samma Cap. "ett ris" (späd qwist eller ungt skott) och en "telning af Jssai stam", det betecknar på ett skönt och målande sätt huru Kristus skulle uppkomma af Davids gamla och förfallna släkt, likasom en ung, späd telning af en gammal rot, som dock ännu har något lif. Äfwen i Es. 53: 2, omtalas Han med samma bild, då der säges: "Han rinner upp såsom en widja (oansenlig telning) och såsom en rot (ett rotskott) utur torr jord" etc. Ty då Kristus föddes, war Davids gamla konungasläkt så ringa och oansenlig, att jungfru Maria och fosterfadren Joseph tillhörde arbetssklassen i den föraktade staden Nazareth. Och sådant wille Herrens Ande i denna profetia antyda, neml. icke blott att Kristus skulle vara af Davids släkt, hwilket ofta war sagdt, utan och att denna nu skulle vara ringa och föraktad, såsom en gammal rot i jorden, öfwer hwilken man stiger utan att gifwa akt på densamma. På det den sanne Kristus skulle wäl igenkännas, war bilden af Jессe eller Davids rot så vigtig, att den äfwen upptagits i Nya Testamentet, då Kristus i Uppb. 5: 5 också kallas "Davids rot", och i Cap.

22: 16, sjelf säger: "Jag är Davids rot och släkte, en klar morgonstjerna".

Hvad nu här vidare kan förekomma besynnerligt, är, att då den hebreiska texten har orden: "Hvilken står till folks banér", det i stället i grekiska öfversättningen säges: "Hvilken skall uppstå att herrska öfver hedningarna". Men detta är endast en uttydning af andemeningen i den ursprungliga texten. Ty då ett uppsatt banér eller fälttecken tjänar till ledning för krigsfolket, så uttryckes visserligen här, att Kristus skulle leda och regera folken, hvilket nu tydligt uttalas med orden: "Hvilken uppstå skall att råda öfver hedningarna". Kristus skall blifwa deras Salighetshöfding, Herde och Konung.

På honom stola hedningarna hoppas. Detta är äfwen det samma, som i Hebreiskan uttryckes så: "Honom stola hedningarna fråga efter"; ty sjelfwa saken, som här åsyftas, neml. den lefwande tron, "hjertats tro", yttrar sig alltid på dessa tvenne sätt, neml. i ett oupphörligt "frågande" efter Herren och ett innerligt "hopp" till honom, till Hans nåd och makt att frälsa. Den troende själen hungrar, törstar, frågar och hoppas, hwarjemte den i ljusare dagar fröjdas, lofvar och prisar.

Och sålunda är äfwen i detta språk tydligt taladt om Kristus, och att han skulle blifwa hedningarnas Frälsare och Konung, deras tröst och hopp. Hedningarna skulle alltså komma till Christi rike och sålunda hafwa att "ära Gud för barmhertighet". Och detta har nu Apostelen bestrykt med ord ur Skriften, och icke blott med ett, utan med flera bibelställen. Detta har han gjort derföre, att han i detta stycke hade att strida mot en stark fördom hos Judarna. Eljest är wißt blott ett enda bibelställe, när det är otvetydigt och tillämpligt, i sig sjelft nog att bekräfta en sak; men då här anföras många ställen, så förstå wi deraf, dels hwad nyss sade, att Apostelen hade att strida mot starka fördomar, emedan Judarna icke wille tro, att äfwen hedningarna skulle hafwa del i Kristus och Hans rike; dels ock märka wi, att Apostelen ansett det mycket viktigt att här om öfvertyga de troende Judar, på det de måtte med kärlek omfatta sina bröder af hedningarna. Och uti hwarje sådan händelse, då saken dels är viktig, dels emotsäges, bör man så starkt som möjligt bekräfta sanningen emot dess motståndare. Äfwen sådant kan man här lära.

Men hwad wi här i synnerhet böra betrakta, är den stora hufvudsaken, som här framställles med exemplet af både Judarnas och hedningarnas benådning, neml. Guds barmhertighet och Guds sanning, eller trofasthet i löften. Dessa äro de två stora hufvudegenskaper hos Gud, på hvilka allt vårt hopp måste grunda sig. Betraktom då först barmhertigheten, sådan den här framstår uti hedningarnas upptagande i nådens rike. Hwarmed hade väl hedningarna förtjent, att Gud skulle gifwa dem sitt evangelium och all salighet? Wi tänka alltid på hwad

vi förtjena, så snart vi vilja begära något af Gud; vi vilja icke tro på Hans blotta barmhertighet. Kunna vi tycka oss ega någon förtjenst eller älskwärd egenskap inför Gud, då kunna vi också hoppas något godt af Honom; men se vi intet godt hos oss sjelfwa, utan i dess ställe mycken synd och owärdighet, då mistrosta vi. Vår oss då allwarligt betänka denna fråga: Hwad godt finna vi hos hedningarna, när Gud sände dem sin Son och sitt evangelium? Hvilka woro då deras förtjenster? Apostelen har i de två första Capitlen icke blott bewisat, att både Judar och Greker woro alla under synd, att den är icke till, som rättfärdig är, icke till en; utan han har också särskildt beskrifvit huru hedningarnas tillstånd på hans tid wisade sig. Emellan de hade egt det begrepp om Gud, som af skapelsens åskådande och af samwetets röst kan erhållas, men dock icke dyrkat och prisat Honom såsom en Gud, utan blifwit fåfängliga i sina tankar etc., så hade Gud öfwergefwit dem i ett wrängt sinne, till att bedrifwa obehwämliga ting. Ja, Apostelen beskrifwer dem såsom "fulla med all orättfärdighet, boleti, arghet, girighet, ondskan, fulla med afund, mord, lif, swet, otukt, örontastlare, bakdantare, Guds föraktare, wäldswerkare, högfärdiga, stolta, illfundiga, föräldrarna olydiga, oförnuftiga, ordlösa, okärliga, trolösa, obarmhertiga" etc. (Cap. 1: 29—32). Sådana woro deras förtjenster; sådan deras godhet och wärdighet. Att sådana menniskor stänker nu Gud sin Son till en medlare, frälsare, profet och konung; till sådana sänder Han sitt ljusliga budskap om nåd, sägande: "Prediker evangelium för alla kreatur". "Det som icke war mitt folk, skall jag kalla mitt folk; och den mig icke känd war, skall jag kalla min kära. Och det skall ske, att der som hafwer warit sagdt till dem: I ären icke mitt folk; der skola de warda kallade lefwandes Guds barn" (Cap. 9: 25, 26). Sådant skulle wißt icke wedersärits dem efter lag och rätt, men efter sin stora barmhertighet gjorde Han dem saliga. Allt war idel barmhertighet; såsom Apostelen också säger i Eph. 2 om Christna, som förut warit hedningar, "döde i öfwerträdelsor och synder" — han säger: "Men Gud, som är rik i barmhertighet, för sin stora kärleks skull, dermed Han också älskat hafwer: den tid wi ännu döda woro i synderna, hafwer Han också samt med Christus gjort lefwande (genom nåden ären I frälsta), och hafwer samt med Honom uppväckt oss, och samt med Honom satt oss i det himmelska wäsendet i Christo Jesu". Sådant är Guds barmhertighet, en alldeles fri nåd öfwer alldeles owärdiga menniskor. Huru kunna wi i tid eller ewighet prisa Gud för en sådan barmhertighet! Och huru owärdigt är det icke, att wi ändå vilja se efter vår egen förtjenst och der-efter döma om hwad Gud vill göra med oss! Wi borde ju af sådana starka bewis på Hans barmhertighet wädas att gifwa Honom den äran, att wi skulle hålla Honom för en Gud, som med alla nådsökande syndare handlar twärtemot hwad de för-

tjena. Om wi och känna oss fulla med all orättfärdighet och alla synder, äfwen sådana som hedningarnas, skulle wi dock, till Christi och barmhertighetens ära, prisa Gud och bekänna, att i Honom är idel nåd; såsom Apostelen säger, att "der synden öfverflödade, der öfverflödade nåden mycket mer".

Men icke mindre trösterik är Guds sanning, sådan denna framstår i Hans trofasthet mot Judarna. Herren Gud hade till detta folks fäder gifvit herrliga löften, i synnerhet om en säd, i hwilken alla släkten på jorden skulle wälsignade warda. Denna säden war Kristus (Gal. 3: 16). Men sedandes hade folket alltid warit ett otroget och genstörtigt folk, som ofta frestade Herren med sina många afwikelser. Ja, om detta folks hufvudstad sade Herren Kristus, att det war alltid i Jerusalem Profeterna blefwo dräpna. Då tycker man att Gud kunnat "ängra" eller återkalla sina löften; men detta gjorde Han icke, utan "stadfästade" eller fullgjorde allt hwad till fäderna utlofwadt war. För sin sannings skull lät Han Kristus födas just inom detta hårdnackade folk; just der skulle Kristus lefwa, predika, verka, lida och dö. Ja, Herren Gud tillsäger särskildt om Jerusalem huru nådefullt der skulle predikas: "Tröster, tröster mitt folk, säger eder Gud; talar ljust med Jerusalem och prediker för det, att dess tid är fullbordad; ty dess misgerning är förlåten; ty det hafwer fått dubbelt af Herrens hand för alla sina synder" (Es. 40: 1, 2). Och åter säger Han om samma folk: "Är icke Ephraim min älskelige son, och mitt kära barn? Ty jag kommer nu wäl ihåg hwad jag med honom talat hafwer; derföre brister mig mitt hjerta för hans skull, att jag måste förbarma mig öfwer honom, säger Herren" (Jer. 31: 20). "Si, den tid kommer, säger Herren, att jag det goda ordet uppväcka skall, som jag till Israels hus och Juda hus talat hafwer. Uti de samma dagar, och i den samma tiden skall jag låta uppgå åt David rättfärdighetens frukt (och det skall wara en konung, som wäl regera skall), och skall upprätta rätt och rättfärdighet på jorden. På den samma tiden skall Juda frälsat warda, och Jerusalem säker bo, och man skall kalla Honom: Herren war rättfärdighet". "Och jag skall rena dem af all misgerning, der de med emot mig syndat hafwa, och skall förlåta dem all misgerning, der de med emot mig syndat och öfwerträdt hafwa" (Jer. 33: 14—16, 8, 9). Se här den Gudomliga trofastheten! Huru skola wi kunna rätt prisa Honom? Wisserligen fullgör Herren äfwen sina hotelser till detta folk, om den förstörelse, som skulle öfvergå deras stad och deras samhälle, såwida de äfwen förkastade Sonen; men de löften, som till fäderna woro gifna, kunde dock icke ryggas; Kristus måste komma till detta folk och wara "omskärelsens tjänare för Guds sannings skull". Ibland Judafolket skulle Kristus använda hela sin personliga verksamhet på jorden och tillsade äfwen sina lärjungar, att de icke skulle utgå till hed-

ningarnas städer, förrän de först uppsökt de förstingrade får af Israels hus. Här se wi kraften af ett Guds löfte. Det kan omöjligt ryggas; Gud fullbordar det ofwifligt, äfwen emot ett så otacksamt och hårdnackadt folk. Sådant gör Gud endast för sin sannings skull.

Måtte wi wäl minnas och tillämpa detta på de löften, Herren Gud äfwen gifwit oss. Wi böra tro, att Han lika säkert och trofast skall fullgöra dessa, som Han fullgjort sina löften till Israel. Nu har Herren Kristus uttryckligen sagt: "Sannerligen, sannerligen säger jag eder: hwilken som tror på mig, han hafwer ewinnerligt lif, han kommer icke i domen, utan är gången ifrån döden till lifwet". Då böra wi alldeles wist tro, att om det också med vår fromhet ser ut lika så illa som med Judarnas, men wi dock i tron hänga wid Kristus, så skall detta löfte owillkorligt gå i fullbordan; wi skola verkligen hafwa det ewiga lifwet, icke dömas efter lagen och våra synder, utan hafwa en ewig nåd. Och hwarföre är detta så wist? Endast för Guds sannings skull. Detta är ju hela evangelii innehåll, att verkliga syndare skola frälsas blott genom Kristus; att "hwilken som tror på honom, skall icke komma på skam". — Men du ser dig tilläfwentyras såsom helt affallen, trolöst bortwiken, ett helt borttappadt får, och menar, att du då har ingen nåd att wänta. Ja, du wille wäl återkomma, men du kan icke; och när du icke sjelf kan omvända dig, slita de band som fängsla dig och återställa i ditt hjerta den tro, frid, kärlek och andra krafter, som du förr haft, då förtwiflar du och menar, att du har intet godt att wänta af Gud. Kom då ihåg huru Han handlade med det affälliga Israel, blott för sin sannings skull. Kom också ihåg Hans löften om den gode Herden. Kristus säger uttryckligen, att Han också går efter det får, som borta är — ja, att Han hellre lemnar de nio och nittio, som äro i förwar, än Han kan lemna det arma fåret, som går wilddt i öknen och är i fara att blifwa ett rof för ulfwen. Har nu Herren Kristus sagt sådant, så war alldeles wist, att Han för sin sannings skull äfwen skall fullgöra detta löfte. Det är omöjligt, att Gud ljuga skulle. Och då du med alla dina afwikelser och synder likwäl ännu "wäntar efter Herren" och önskar att kunna återkomma, så är du dock ännu ett får, ehuru förwilladt; och då säger Herren: "Jag skall igenhemta det förwillade och uppsöka det borttappade". Och åter: "Jag, jag är Herren, och utan mig är ingen Frälsare". Tänk nu: "Han är trofast, som det lofwat hafwer, den det också wäl fullbordar". — Widare har Herren Kristus lofwat: "Sannerligen säger jag eder, allt det I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder". Ja, Han har med många ord och bilder försäkrat, att Han alltid skall höra våra böner, när wi bedja i Hans namn, troende, och begära något nyttigt. Då böra wi alldeles wist tro, att Han också verkligen så gör, om

vi och icke se eller förstå Hans bönhörelse. Och hvarföre är detta så wißt och säkert? Endast för Hans sannings skull. Gud kan icke göra sig till ljugare, om och vi äro owardiga till all Hans nåd. — Men här skola dock många frestas att ännu fråga: "Är Gud verkligen sannfärdig i sina löften om bönhörelse?" Ja, så hårdt går det till i frestelsens tid, att mången då säger: Så och så länge har jag bedit om något, som jag dock icke fått. Det synes mig alldeles så, som Han icke hölle sina löften. Detta är en swår anfäktning. Må vi då akta oss för att döma Gud efter hwad vi se och tycka. Hellre bör du mistänka allt ditt förstånd om Guds sätt att hjälpa och bönhöra, än du skulle twisla på sjelfwa saken. Gud är ju sjelfwa sanningen och den ewiga trofastheten. Skulle Gud swika ett gifwet löfte? Men tiden och sättet för Hans bönhörelse förbrilla dig. Då säger Herren: "Mina tankar och wägar äro icke sådana som edra". Huru ömkeligt swag och förderfwad är icke naturen, då vi t. o. med kunna twisla på Guds trohet och sanwing! När allt går oss wäl, då tro wi lätt; men när ett långwarigt mörker och swåra frestelser påkomma, då twisla wi. Hvem skall här hjälpa oss? Wißt hafwa wi de kraftigaste bewis på Guds stora barmhertighet och trofasthet — wi se huru de gudlösa hedningarna blefwo kallade till nådens rike, då de lågo i de gröffsta laster och intet efter Gud frågade; wi se det otrogna Judafolket, efter alla sina afwikelser, dock erhålla hwad Gud hade lofwat; men när det rätt mörknar för vår syn, då glömma wi allt detta och tro icke att Gud är sannfärdig. Hvem skall här hjälpa oss? Derom talar Apostelen i de ord som nu följa:

13. Men Gud, som hoppet gifwer, uppfyller eder med all fröjd och frid i tron, att I hafwen ett fullkomligt hopp genom den Hel. Andes kraft.

Så slutar Apostelen åter sitt förmanande och lärande med en önskan till Gud, att Han sjelf måtte gifwa oss hwad nödigt är. Vi minnas att Apostelen i v. 5, 6, på samma sätt afbröt sin förmaning. Och liksom han i v. 5 kallar Gud "tålmodets och tröstens Gud", emedan han näst förut talat om tålmod och Skriftens tröst (v. 4), så brukar han äfwen här det talesättet, att då i v. 12 sades: "På Gonom skola hedningarna hoppas", så börjar han nu med de orden: "Men Gud som hoppet gifwer", eller ordagrant: "men hoppets Gud" etc. Med detta talesätt uttryckes, att det som i förmaningen omtalats, måste ifrån Gud erhållas, att det icke kan af oss tagas eller göras, om icke Gud gifwer det. Uttrycket "hoppets Gud" vill då säga, att Gud icke blott är hoppets föremål och grund, så att vi böra på Gonom bygga allt vårt hopp, utan och att Han är hoppets gifware, så att om Han behagar stänka oss den gåfwan, ett fast och lefwande hopp, så hafwa wi den;

eljest är allt vårt bemödande fruktlöst. Men detta gäller nu blott om det sanna och grundade hoppet. Annars finns det mycket hopp i werlden, som icke är af Gud verkad. Hela werlden hoppas det bästa midt i all sin obotsfärdighet. Men "de skrymtares hopp warder förtappadt". Här talas blott om det sanna salighets-hoppet, som är grundadt i tron på Kristus och icke låter komma på stam (Cap. 5: 2—5). Detta sanna hopp blifwer mycket anfäktadt af fienden, genom den qwarboende synden och samwetet; och då känna wi rätteligen, att ett fast hopp är blott en Guds gåfwa. Wi skulle nu med all tröst bygga vårt hopp på Hans stora barmhertighet och Hans ewiga sanning i löfterna, såsom förut är wisadt; men då erfara wi beständigt, att om wi ock hafwa för ögonen de trösterikaste exempel eller löften af Gud, så kunna wi dock, i en rätt anfäktning, wara fulla med ångest och oro. Då känna wi, att det icke är i vår makt att blott af Ordet taga oss en verklig tröst, utan att denna är endast Guds werk och fria gåfwa. Detta märka wi ock, då Han midt i vår swåraste nöd och fruktan kan på ett ögonblick gifwa oss en sådan frimodighet i tron och hoppet, att wi hafwa en outhärlig glädje i all vår bedröfwelse. Ett sådant Guds gifwande tillönskar oss här Apostelen.

Men han tillönskar oss icke något ringa mått af hopp och tröst, utan en full troswisshet, ända till "fröjd". "Hoppets Gud", säger han, "uppfylle eder med all fröjd och frid i tron". "Uppfylle eder", säger han, och med "all fröjd och frid". Uttrycket "all fröjd och frid" påminner om de många fröjdeämnena, wi hafwa genom föreningen med Gud, såsom Apostelen i Cap. 5: 1—5, uppräknar några. Först borde wi ju hafwa en outhärlig fröjd och frid i Gud sjelf och Hans wänskap, att den oändlige Guden nu är vår försonte Fader och wi Hans älskade barn; sedan också i alla Hans Gudomliga fullkomligheter, såsom Hans ewiga sanning och barmhertighet, Hans trofasthet, huldhet, långmodighet, wisshet, allmakt o. s. w. samt slutligen i Hans trofasta löften om den ewiga herrlighet, Han sist will gifwa oss. O, hwilla ämnena för fröjd, om ock wi sjelfwa och hela werlden äro blott till bedröfwelse! Gud, Hans fullkomligheter och Hans löften stå dock qwar. Men här hjälper intet förstånd, eller att wi ega stora anledningar till fröjd, om icke Gud sjelf gifwer oss sin nåd dertill. Dersöre, blott bedja, will här Apostelen, blott tillönska oss allt såsom en Guds gåfwa. Dock är detta icke en blott tom önskan, som aldrig uppfylles. Nej, tusende själar få ännu dagligen erfara, att, midt under de bittraste bekymmer och sorger, Gud kan så uppfylla dem med fröjd och frid, endast i tron och hoppet, att all annan glädje är deremot ett intet. En sådan fröjd och frid gifwes i synnerhet åt rätt olyckliga syndare, som förtwifla på all egen förmåga att något göra till sin frälsning. Då Gud

nu, tvärtemot deras tankar, gifver dem en full och fristänkt nåd och öppnar deras ögon att se detta, ja, gifver dem Andens vittnesbörd att de nu äro Guds barn och arfwingar, då erfara de rätt hwad Andens fröjd vill säga. Sådan fröjd gifwes också sedan, en och annan gång, efter swårare bedröfwelser. Eljest så wi wanligen "låta oss nöja med Guds nåd" (2 Cor. 12: 9) och hafwa vår frid blott i litandet på Hans ord, utan att förnimma någon synnerlig fröjd. Detta är de Christnas mera wanliga lif i tron.

"Fröjd och frid i tron", säger Apostelen — egentligen: i troendet. Härmed säges åter, att det icke är fråga om en glädje, som beror af goda omständigheter, eller deraf att wi se oss sjelfwa så fromma och goda, att wi kunna deröfwer glädjas; nej här talas om en glädje, som beror blott af tron, af vårt förlitande på Guds ord och löften, under det wi hos oss sjelfwa se idel forge-ämnen. Att tro är att blott på Guds löften hafwa tröst i något, som icke synes (Ebr. 11: 1). Och här menas den saliggörande tron på Christus, emedan den skall verka "fröjd och frid", och det "genom den Hel. Andes kraft". Denna tro är wisserligen blott en Guds gåfwa, om hwilken man wäl må bedja, och ett werk som Gud åstadkommer endast genom evangelii predikan, när denna träffar utfattiga och wansmättiga syndare. Men då se och känna wi hos oss sjelfwa endast de mest nedslående saker. Och så skall äfwen tron i alla möjligen bekymmer vara ett förlitande på Guds blotta ord, under det wi se och känna endast hwad hotande och bedröfligt är. Men huru kunna wi då hafwa fröjd och frid? Ja, just då skall det blifwa en öfwer naturlig fröjd och frid — då skall fröjden wisserligen vara endast Guds werk. Och ett sådant Guds werk är det Apostelen här tillöfnar oss; såsom han nu ytterligare tillägger:

Att I hafwen ett fullkomligt hopp genom den Hel. Andes kraft — eller ordagraunt: "på det I mågen öfwerflöda uti hoppet, i den Hel. Andes kraft". Detta är nu den sista och ljusligaste frukten af allt det goda, Gud gjort och gör, neml. att wi hafwa ett fullkomligt säkert hopp om den ewiga saligheten. Ett sådant hopp är den största kraft i all vår christendom. Detta hopp gifwer lust och kraft till troget löpande i den kamp, som oss förelagd är; det gifwer mod och styrka att göra, lida och framhärda i allt som till den kampen hör. "Fröjd i Herren skall vara eders starkhet" — och salighetens hopp är vår hjälm i striden (1 Thess. 5: 8). Hela lifwet är och eljest så fullt af bedröfwelse, pröfningar och jemmer, att det fordras wäl ett fullkomligt hopp till den herrlighet, Gud gifwa skall, för att wi icke stola uppgifwas i wägen, blifwa trötta och försumliga, utan med tålmod och trohet framhärda.

Men nu: för salighetens hopp hafwa wi wisserligen de starkaste grunder; ty för det ewiga lifwet äro wi skapade; för

det ewiga lifwet äro wi dyrt återlösta; för det lifwet, och icke för det korta jordiska, har Christus utgifwit sig sjelf till ett försoningsoffer; för det ewiga lifwet har Gud gifwit oss sabbathen, Ordet, sakramenterna och den Hel. Andes werk i själen. Äro wi Guds barn och wänner, wist blifwa wi ock då Hans arfwingar, wist skall Han en gång göra sina wänner rätt glada och lyckliga. Men si, oaktadt grunderna äro så fasta och oswikkliga, äro dock våra hjertan, genom naturens förderf, så twifwelsjuka och ostadiga, att wi icke kunna fasthålla detta saliga hopp, såwida icke Gud sjelf gifwer oss den dyra gåfwan. Det hopp, som beror af något wårt eget bemödande, tänkande och slutande, är alltid swagt och osäkert; men när Gud sjelf, genom den Hel. Ande, ingifwer oss wifsheten, uppfyller oss med fröjd och frid i tron, då erhålla wi det fullkomliga hopp, som Apostelen här omtalar — denna öfswernaturliga tröst, som i Cap. 8: 16, betecknas med de orden: "Sjelfwa Anden vittnar med vår ande" etc. Dersöre tillägger Apostelen de orden: "genom den Hel. Andes kraft". Här nämner Apostelen nu den tredje personen i Gudomen, såsom werksam för vår fulla tröst. Den ewige Fadren, som här kallades "hoppets Gud", werkar i oss ett fullkomligt hopp genom den Hel. Ande, då Han uppfyller oss med fröjd och frid i tron. Och med detta tillägg, "genom den Hel. Andes kraft", wille Apostelen åter erinra, att wi icke sjelfwa förmå något göra eller taga, utan det warder oss gifwet öfswanester. O, huru wigtigt det är, att djupt känna huru all nåd och kraft bero af Guds gifwande! All vår frid och tillwärt i det goda förhindras oupphörligt genom den inbillningen, att wi sjelfwa förmå något göra. Om wi ock kunna utwärtens bruka medlen, samt, när wi höra förmaningen, ifrigt önska oss det goda, så skola wi dock snart erfara, att wi icke förmå sjelfwa taga det. Och dock sitter den inbillningen om vår egen förmåga så djupt i vår natur, att den utgör det största hindret för Guds werk uti oss. Dels måste Gud då idkeligen nedslå denna inbillning, genom att lemna oss i wanmakt, dels kommer ock af denna inbillning allt detta otrosarbete, som så mycket förhindrar Guds werkande uti oss. Ders emot, huru warm och willig blifwer icke själen, när wi djupt känna och tro, att allt godt kommer af Guds gifwande! Ders om handla ock sådana språk som dessa: "Mig förutan kunnen I intet göra"; "wi äro icke ens beqwäma något tänka, såsom af oss sjelfwa"; "Gud är den som werkar i eder både wilja och gerning, efter sitt goda behag". Om sådant wille Apostelen erinra med de orden: "genom den Hel. Andes kraft".

Och nu, med ett sådant tillöfningspråk afflutar här Apostelen sitt egentliga ämne, den allmänna förmaningen i denna Epistel — ty hwad som nu återstår, innehåller mera enskilda saker, om Apostelens werksamhet, helsningar till wänner o. s. w. Sedan han wäl plöjt och planterat, antyder han

med denna slut-duskan, att det är Gud som väkten gifwer. Måtte wi behålla detta ljuset intill ändan, samt också få åtnjuta Guds nådiga gifwande dertill, att wi verkligen hafwa allt detta i öfning och erfarenhet, i tro, i fröjd och frid och i ett fullkomligt hopp, genom den Hel. Andes kraft! Amen.

Nytt och Gammalt från Nådens rike.

Den farligast förwillande "Smidaren".

Uti den lärarika boken "En Christens Resa" förelommer en något dunkel bild, som äfwen i själfwa dunkelheten har en sin lärdom, emedan den dermed betecknade förförelsen är så swår att förstå. Der är (i bilden) något hemlighetsfullt om två vägar; den falska syntes gå lika rätt som den rätta; der är om en man, som är i sig själf swart, men klädd i en ljus klädnad; han blifwer omsider känd under namn af "Smidaren" och med bibelord om huru denne utbreder ett nät för våra fötter och om "menniskors gerningar" på "mördarens stig". Att härmed nu ej åsyftas ett wanligt werldsligt smicker, utan det som ingifwer salighetsöflande själar inbillningen om någon egen kraft och förträfflighet, har pastor Cheever*) säkert rätt infett, hvarföre wi här meddela hans betraktelse öfwer nämnda bild; men först själfwa texten ur "Christens resa". Den lyder så:

Under sin wandring till den Himmelska Staden kommo våra wandrare, Christen och Hoppfull, omsider till ett ställe, der vägen syntes delad, det vill säga: de mötte en väg som föll tillhopa med deras väg och syntes gå lika rakt fram, som den vägen de skulle gå. Här wiste de nu icke, hwilkendera de skulle taga, ty begge syntes dem wara rätta; de stodo detsföre stilla, öfwerläggande huru de skulle göra. Medan de nu tänkte härpå, se, då kom till dem en man, hwars hud war swart, men höljd af en ganska ljus klädnad; han frågade dem, hvarföre de stodo der. De swarade, att de woro på wandring till den Himmelska Staden, men wiste nu icke, hwilken af dessa vägar de skulle taga. "Följen mig", sade mannen, "det är just dit jag går". De trodde hans ord och följde honom på den väg, som stötte till den rätta; men denna nya väg drog sig småningom åt sidan och drog och wände dem så långt bort ifrån staden, dit de önsade gå, att innan kort woro deras ansigten bortwända derifrån; dock följde de honom. Men småningom och innan de blefwo det warse, förde han dem inom omfretsen af ett nät, i hwilket de blefwo så insnärjda, att de ej wiste

*) För alla dem, som lämma och värdera Bunhans förträffliga arbete, "En Christens Resa", skall det wigt blifwa lärt att läsa de "Betraktelser" öfwer denna bok af pastor Cheever, hwilla på A. E. Normans förlag utkommit.

hvar de skulle göra; och derwid föll den hwhita klädnaden från den swarte mannens rygg. Då sågo de, hwar de woro. Sedan lågo de der en rund tid under flagan och gråt, ty de kunde icke sjelfwa befria sig.

Då sade Christen till sin stallbroder: "Nu ser jag huru jag låtit förwilla mig. Sade icke Herbarne, att wi skulle alka oss för Smickraren? Så säger den wise mannen, och i dag sannas det på oss: Den som smickrar med sin nästa, han utbreder ett nät för hans fötter" (Ordspr. 29: 5).

Hoppfull erinrade derpå om Davids ord: Jag förwarar mig i dina läppars ord, för menniskors gerningar på mördarens väg (Ps. 17: 4). — Härpå följer i bilden widare huru hårdt de blefwo tuktade för denna aswitelse på Smickrarens väg, densamma för hwilken Ap. Paulus i sitt bref till de Galater också giflar dessa. Öfwer denna bild strifwer nu pastor Cheever sålunda:

"Okunnig är likwäl icke den enda, som låter egenrättfärdighetens bedrägerier wäl behaga sig, utan till och med sanna Jesu lärjungar, som tyda sig wara wäl rotade och fasta i tron och kärleken, blifwa understundom af samma frestelser förda från vägen. Detta ersoro våra wandrare till sin stada, när de mötte Smickarne, uti hwilken Bunyan twifwelsutan har welat framställa ännu en fiende till rättfärdiggörelsen af tron, under gestalten af andligt högmob, goda tankar om sig sjelf, samt ett förlitande på sig sjelf och sin egen tillwäkt i det andeliga lifwet, såsom en grund för hoppet om saligheten. Denne Smickrare förde dem på en väg, som i början war så förwillande lik den rätta, att de trodde den verkligen wara den rätta vägen; men under tiden bedrog han dem så skickligt och omärkligt, att deras ansigten slutligen woro bortwända ifrån den Himmelska Staden, och då föll den hwhita klädnaden från hans rygg, så att hans swarta och wanstapliga gestalt blef fullt synlig för deras ögon. I det samma kastade han äfwen ett starkt nät öfwer dem och lemnade dem, under det de förgäfwes sökte befria sig derifrån. I sådana swårigheter blifwa de menn stor stäbse insnärjda, som icke helt ensaldigt förblifwa wid Kristus och Hans rättfärdighet såsom den enda salighetens väg.

"Vår tid har likaledes en gansta smickrande förwillelse att framwisa, på hwilken bilden af denne hwitklädde man med sin swarta hud gansta wäl passar in, neml. läran om den fullkomliga helighet, som Guds barn sägas kunna ernå redan här i tiden; en lära, som, genom att fostra högmob och egenrättfärdighet, har bortwändt mången menniskas ansigte från den Himmelska Staden. En menniska, som med brinnande åstundan far efter att tillwäga i andliga ting, tyckes wisserligen wara stadd på raka vägen till himmelen; men om hon gör sjelfwa denna tillwäkt till sin frälsare i stället för Kristus, så är hennes ansigte förwisso allaredan wändt ifrån målet, och hennes fötter wandra en helt annan väg. Wi behöfwa sålunda wara på vår wakt emot allting, som will loda